

List Kazimiery Rychterówny do Brunona Schulza z 20 lipca 1938 roku

20 VII [1938]

Kochany Panie Brunonie!

Odpisuję odwrotnie – ale niezdecydowana jestem, co mam poradzić Panu. Mówiłam z Marianem¹ telef. Oczywiście – trzeba było w Warszawie zostać jeszcze 1–2 dni, być u Lechonia² (ambasada w Paryżu), u Grydza³ i in., zebrać informacje, przed wyjazdem napisać do Paryża – pod poleconymi adresami.

Właściwie trzeba było od roku przygotowywać sobie grunt paryski. – Natomiast b a r d z o p r a w d o p o d o b n e jest [sic!] wielki sukces Pana rysunków i dlatego konieczne jest, żeby się Pan wybrał do Paryża. Widziała Pana rysunki p. Leśmianowa⁴, u mnie – „ściana Schulza” (miałam zbiegowisko u siebie – czyli „przyjęcie” – na nowym mieszkaniu) – i zadecydowała, że Pan w Paryżu wiele osiągnie. Rozmawiałam z nią telefon. – radzi, żeby Pan był u Żakowej⁵ w Paryżu i u Kislinga⁶. – Koniecznie u Boznańskiej⁷ – bo u niej zbiera się dużo artystów.

Wybiorę się do Skolimowa i porozmawiam z Mortkowiczową – poproszę o rady i adresy.

Straci Pan (w najgorszym razie!) trochę grosza i czasu, a zyska Pan (co najmniej!) dużo wrażeń i nawiąże trochę kontaktów. Może łatwiej będzie potem resztę (ew. wystawę) zrobić z daleka. – W ogóle 2–3 tygodnie to mało – ale jeśli by Pan mógł w zimie dostać urlop (poza Świątami) i pojechać na styczeń – myślę, że byłoby lepiej.

Sprawa wstrzymania wyjazdu nie wydaje mi się ważna – chyba nie nastąpi zupełne zamknięcie możliwości. – Zresztą największą przeszkodą jest brak tupetu – przedsiębiorczości i agresywności, a potrzeba bardzo tego typu uzdolnień dla realnych osiągnięć. – Jeśli by Pan miał jechać tylko na czas od 22 XII – 8 I – to lepiej teraz w sierpniu. – Uścisk dłoni

K. Rychter

PS. Proszę decydować i ewent. napisać do Związku Autorów w sprawie biletu na oznaczony termin (2–3 dni podać do wyboru). Postaram się jeszcze o adresy i prześlę je. Zgłosi się u Pana – p. Czuma Rotterówna – pragnie poznać Pana, a ja pozwoliłam sobie dać jej Pana adres.

- 1 Marian Eile (1910–1984), siostrzeniec Kazimiery Rychterówny – grafik, satyryk, publicysta, w latach trzydziestych XX wieku współpracownik „Wiadomości Literackich”. Po wojnie przez wiele lat był redaktorem tygodnika „Przekrój”. Witryna „Wiadomości” reklamowała bieżący numer tygodnika.
- 2 Jan Lechoń, właściwie Leszek Serafinowicz, (1899–1956) – poeta, członek-współzałożyciel grupy poetów Skamander; ówczesnie *attaché* kulturalny ambasady polskiej w Paryżu.
- 3 Grydz – Mieczysław Grydzewski (1894-1970) – założyciel i redaktor naczelny pism „Wiadomości Literackie” i „Skamander”, publicysta. Po wojnie wydawał i redagował w Londynie tygodnik „Wiadomości”. Zmarł na emigracji.
- 4 Leśmianowa – Zofia Chylińska, malarka, żona poety Bolesława Leśmiana; wówczas już od pół roku wdowa po nim.
- 5 Żona Eugeniusza Zaka (Żaka) – (1884–1926), wybitnego malarza polskiego pochodzenia, zmarłego w Paryżu.
- 6 Moise Kisling (1891–1955) – malarz polskiego pochodzenia, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli Szkoły Paryskiej – École de Paris.
- 7 Olga Boznańska (1865–1940) – malarka-portrecistka, większość życia spędziła we Francji i tam tworzyła, ciesząc się już na wstępie twórczości wysokim uznaniem.

Tekst listu oraz przypisy według wydania: Bruno Schulz, *Dzieła zebrane*, tom 5: *Księga listów*, zebrał i przygotował do druku Jerzy Ficowski, uzupełnił Stanisław Danecki, Gdańsk 2016. Przypisy oznaczone inicjałami S.D. opracował Stanisław Danecki, J.J. – Jerzy Jarzębski.